SOGN OG FJORDANE
FYLKESKOMMUNE

TRYGGE LOKALSAMFUNN – SAFE COMMUNITIES

v/Heidi Karin Ekehaug, rådgivar folkehelse
plan og samfunnsavdelinga
Sogn og Fjordane fylkeskommune

Askedalen 2, 6863 Leikanger
www.sfj.no | heidi.karin.ekehaug@sfj.no
tlf: 456 61 994

Trygge lokalsamfunn

- Verdens helseorganisasjon (WHO) har utvikla ein modell for lokalt systematisk arbeid mot skader og ulukker som har vist seg å ha god effekt.

- Det er på lokalplanet at ulukkene skjer, og det er der dei best kan førebyggast.

- Ulykker er eit stort folkehelseproblem - ei belastning for den enkelte, familien og for samfunnet.

Tøreboda, Sweden re-designated 12. October 2012

Certifyer and signaturees posing proudly in front of Safecom flag and plaque

Tøreboda, population 10 000, was first designated International Safe Community in 2005. Lars-Åke Bergmann and Lars-Erik Lind signed the agreement for five more years of membership of the Safecom family

Tøreboda has documented impressive multi-disciplinary and trans-sectorial cooperation towards injury prevention and safety promotion. All seven mandatory indicators for re-certification are met. The community

Contact us

Børge Ytterstad
Phone: +4790923384
Email: boergey@online.no

Mirjana Milankov
Phone: + 381 65 83 93 111
Email:
drmirjana.milankov@gmail.com

Address

Børge Ytterstad
Stornesvegen 18

Trygge lokalsamfunn

- Trygge lokalsamfunn er eit WHO-konsept
- Vektlegg forankring, systematikk, langsiktigheit og samarbeid på tvers av fagområde og organisatoriske skilje som metode i arbeidet for å førebygge skader og ulykker.
- Integrering og varig systemendring er viktige grep og det er liten grad av prosjektretta tiltak
- Fokus på risiko - sårbare grupper – evidensbaserte tiltak

Trygge lokalsamfunn

- Pålegg ikkje kommunane nye oppgåver eller plikter.
- Kommunane som deltek skal sjølve definere spesifikke fokus- og tiltaksområde i eigen kommune.
- Trygge lokalsamfunn (TL) er i hovudsak meint som ei hjelp for kommunane til å arbeide meir systematisk og kunnskapsbasert med førebygging av skader og ulukker som ein integrert del av folkehelsearbeidet – og i tråd med folkehelselova.

SOGN OG FJORDANE FYLKESKOMMUNE

Trygge lokalsamfunn og Folkehelselova

Ny folkehelselov	Trygge lokalsamfunn
Oversikt	Oversikt
Kunnskapsgrunnlag	Kunnskapsgrunnlag
Mål	Mål
Plantilknyting	Plantilknyting
Helse i alt vi gjer	Helse i alt vi gjer
Tverrfagleg arbeid	Tverrfagleg arbeid
Kompetanse	Kompetanse
Langsiktighet	Langsiktighet
Politikk	Politikk

Trygge lokalsamfunn og Trygge eldre

- 12 kommunar deltek no i satsinga og nettverket Trygge lokalsamfunn

- 8 kommunar deltok i prosjektet Trygge eldre 2007-2010: Lærdal, Luster, Balestrand, Høyanger, Førde, Gloppen, Stryn og Årdal. Desse har gjort ulike erfaringar med førebyggande heimebesøk.

- Trygge eldre har sett fokus på førebygging. Gjennom kartlegging, informasjon og formidling av data, kunnskap og erfaring i det skadeforebyggende arbeidet retta mot seniorgruppa

Brosjyren Trygge eldre: http://www.sfj.no/cmssff/cmsmm.nsf/0/3FDE98479B663317C125706E002E1A82/$FILE/eldreomsorg.pdf

Skadeforebyggende forum

Skadeforebyggende forum
Postboks 2473 Solli
0202 Oslo

Telefon 23 28 42 00
post@skafor.org
www.skafor.org

Trygge eldre

Forebygging av fallulykker hos eldre -
Iverksetting og utprøving av tverrsektorielle tiltak og samarbeidsløsninger

Skadeforebyggende forum – samarbeid for en sikrere hverdag

Skadeforebyggende forum er en medlemsorganisasjon som samler aktører fra privat og offentlig sektor til et nasjonalt og tverrsektorielt samarbeid, og felles innsats.

Målsettingen er å forebygge skader og ulykker, og begrense konsekvensene av alvorlige ulykker. Forumet arrangerer møteplasser, formidler kunnskap, initierer og utvikler samarbeidsprosjekter og forskning, motivere til innsats og fungerer som pådriver for utviklingstiltak. Skadeforebyggende forum deltar i nordiske, europeiske og internasjonale nettverk, og medvirker til økt internasjonal kontakt- og erfaringsutveksling.

Frivillige organisasjoner, kommuner, helse- og forskningsinstitusjoner, forsikringsselskaper, og næringslivsaktører deltar i virksomheten. Det er opprettet egne fagråd som samler kompetanse innenfor ulike sektorer. Skadeforebyggende forum er nasjonalt knutepunkt for WHOs program Safe Communities / Trygge lokalsamfunn.

Skadeforebyggende forums får sin grunnfinansiering gjennom medlemskontingenter og en samarbeidsavtale med Helse- og omsorgsdepartementet og Finansnæringens Fellesorganisasjon (FNO). Aktiviteter og tiltak finansieres gjennom eksterne bidrag og samarbeidsløsninger.

ISBN 978-827771037-2
9 788277 710372

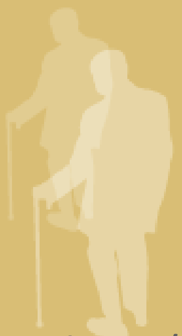

EN ULYKKE

ER NESTEN

EN NESTENULYKKE

http://www.skafor.org/PageFiles/21527/Trygge%20Eldre_el.pdf

Skadeforebyggende forum

Trygge eldre -prosjektet

Prosjektet støtta seg på tidligare nasjonal og internasjonal forsking og ønska å dokumentere at ein kan oppnå en reduksjon av tal hofteleddsbrot i Norge ved å gjennomføre praktiske førebyggande tiltak.

Samarbeid mellom offentlig og frivillig sektor sto sentralt i prosjektet, herunder:

- førebyggande hjemmebesøk
- fallførebyggande tiltak i boligen
- helsestasjon for eldre
- fallregistrering i heimeteneste og institusjon
- trimgrupper
- tilbud om strøsand
- registrering og utbedring av fallfeller i offentlig bygninger og utemiljø
- informasjonsmateriell og undervisningstilbud til eldre og helsepersonell
- tilrettelagte turstiar
- kvilebenkar og belysning på offentlig uteområder
- ”sikkerhetsuke”
- transporttilbud
- utdeling av isbroddar
- utvikling og utprøving av produkt – golvbelegg som dempar fall

Hoftebrudd – forskning, erfaring og forebygging

En norsk-svensk forskningsrapport, et støtdempende gulv som forebygger fallulykker, velferdsteknologins muligheter, erfaringer fra forebyggende tiltak og anbefalinger på tiltak som fungerer sto på programmet.

Norge ligg på verdenstoppen i hoftebrot

- Ny rapport om hoftebrudd: http://www.skafor.org/no/Hoved/Forside/ny-rapport-om-hoftebrudd/

- http://www.skafor.org/no/Hoved/Forside/skaderegistrering-og-bruk-av-skadedata---et-nyttig-verktoy-i-det-forebyggende-arbeidet/

Trygge lokalsamfunn i praksis

- Korleis kan vi oppnå vinn-vinn-situasjonar,

- Samarbeid med teknisk sektor?
- Samarbeid med næringslivet?
- Samarbeid med frivillig sektor?

TRYGGELEIKSSEKKEN

Erfaringar
– frå heimebesøk

Erfaringar frå h[illegible]ebes[illegible]ersgru[illegible] 75-[illegible] år i [illegible] Høyanger kom[illegible]une, u[illegible]rt av [illegible]arne [illegible]llebø.

Presentasjon av ovanfornemnde:
- Eg er vald av Høyanger Røde Kors som medlem i arbeidsgruppa "Trygge eldre".
- Er leiar i Lavik Røde Kors Hjelpekorps og styremedlem i Høyanger Røde Kors.
- Er 66 år, pensjonist og bur i Lavik.

Historie:
- I møte 4. juni 2007 i arbeidsgruppa for "Trygge eldre", vart det vedteke å arbeide vidare med tilbod om heimebesøk med risikovurdering og informasjon til alle i aldersgruppe 75-79 år i Høyanger kommune. Det vart samtidig starta arbeid med å lage ei brosjyre som fokuserte på å redusere fallulukker og skadar hos eldre.
- 16.august 07 hadde arbeidsgruppa sammøte med utsendingar frå alle pensjonistlaga i kommunen.

Det vart drøfta om ein kunne gi tilbod om førebyggjande heimebesøk til eldre, utført av ein medlem frå pensjonistlaga. Til dette møtet var og brosjyren, som nemnd ovanfor, ferdiglaga. Det var eit ynskje frå pensjonistlaga, om folkehelsekoordinator Marit Nordstrand kunne orientere om "Trygge eldre" i dei ulike pensjonistmøta.

Det vart og vedteke å lage ein "tryggleiksbag" til bruk ved heimebesøka. I denne skal det vere til demonstrasjon ting som kan hindre at personar dett og bryt armar eller føter.
- På eit møte i pensjonistlaget i Lavik 26.okt, der Marit og eg møtte,

dusj/badekar, hoftebeskyttarar og gåstavar m.m.. Med orientering om kor det kunne kjøpast, og til ca. pris. I tillegg var der for utdeling, batteri til brannvarslar, refleks, returpose for gamle medisinar, medisinvettplakat og den tidlegare nemnde brosjyre.

Eg hadde fått namna på dei eg skulle besøke, i alt 26 personar.
- 11 damer og 15 menn.
- 13 av desse var gifte, men den andre partnaren var eldre [illegible] er yngre [illegible] n [illegible] aldersgr[illegible] a.
- [illegible] var ugifte [illegible] en
- [illegible] var enke[illegible] enke[illegible] enn.
- 4 var gifte (to par i same aldersgruppe).

Avstandar:
Frå der eg bur, lengst vest i Høyanger kommune, var det ca. 25 km til den som budde lengst aust på Norevik. Og ca 16 km lengst mot nord på Øvre Lavikdal. Dei fleste budde på Norevik

Besøka:
Eg starta 28. febr. 08 med to besøk på Norevik. Eg hadde sendt brev fire dagar tidlegare om kva dag og tid eg kom. Hadde lagt opp til ein time på kvart besøk, dette for å sjå litt på kor lang tid eg skulle berekne seinare. Det viste seg at det gjekk med ca. 45 min. på kvart besøk. Seinare besøkte eg tre personar kvar dag. Starta kl. 09.30 og avslutta ca. 11.45, og hadde ikkje fleire besøk den dagen. Dette fordi dei fleste her i distriktet har middag om lag i 12 tida, og tek middagskvil etterpå.

Eg tok besøka etter som passa meg, så det var ikkje dag etter dag. Det var to plassar eg ikkje var på besøk. Den eine passa det ikkje med tildelt tid, sjølv om eg prøvde å tilpasse det. Den andre kom eg ikkje inn til. Elles vart eg veldig godt motteken. Alle tykte det var greitt at det kom nokon å viste kva dei kunne kjøpe av ting for å betre tryggleiken. Og at eg kunne kome med tips korleis dei kunne gjere det tryggare i og rundt huset.

Alle fekk det gratis tinga eg hadde med. Men alle hadde skifta batteri i brannvarslarane. Dei aller fleste eg besøkte hadde lagt til

Det som eg ba dei fleste tenkje på å sette opp var handtak i samband med badekar/dusj. Og kjøpe matter med sugekoppar, eller sklisikring å ha i badekar/dusj. Det var rett nok få som hadde badekar, desse hadde dei fjerna tidlegare.

Elles var det ikkje mange som brukte broddar om vinteren. Noko av grunnen var at dei var vanskelig å få på skoa, men eg hadde med ein type som var enkle å få på. Det var ein mann som hadde skaffa seg eit par kraftige fora støvlettar, der broddane var innfelt i hælen på skoen når den ikkje var i bruk. Og den var hengsla i framkant av hælen så den var lett å få fram når den skulle brukast. Slike skulle vore på fleire sko.

Ein person monterte broddar fast på eit par sko som vart brukt

http://www.tryggelokalsamfunn.no/PageFiles/21527/Trygge%20Eldre_el.pdf

Samfunnsutfordring

- Tal eldre aukar
- Tal eldre med demens aukar
- Tal friske eldre aukar – korleis nytte denne ressursen og potensialet?
- Færre unge hjelpande hender

SOGN OG FJORDANE
FYLKESKOMMUNE

Korleis nytte potensialet?

- Kulturdepartementet lyser ut 2,4 millionar kroner i prosjektmidlar for å bidra til å rekruttere og stimulere eldre til å halde fram med frivillig arbeid.

http://www.regjeringen.no/nb/dep/kud/pressesenter/pressemeldinger/2013/prosjektmidlar-for-a-rekruttere-fleire-e.html?id=727833

Bruk av frivillige som ressurs

- Eksempel på tiltak i regi av organisasjonane er turgrupper, dans, utvikle brosjyremateriell, heimebesøk, utlevering og påfylling av sand, stavgang, sikring av ulukkesområde, aksjonar m.m.

Meld. St. 34

(2012–2013)
Melding til Stortinget

Folkehelsemeldingen
God helse – felles ansvar

Tilråding fra Helse- og omsorgsdepartementet 26. april 2013, godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Stoltenberg II)

- Ei aktiv og trygg aldring handler ikkje berre om helsetenester og eldreomsorg.

- Det handlar og om deltaking i fysiske, sosiale og kulturelle aktivitetar.

- Når helsa sviktar, handler det om å tilrettelegge bolig og nære omgjevnadar, om tilpassa pleie- og omsorgstenester og om tilbod om opplæring, opptrening og rehabilitering.

- Ikke minst handler det om å oppretthalde sjølstende, uavhengigheit og medverknad over eige liv uavhengig av sjukdom og funksjonsnivå.

Folkehelsemeldingen: 2013 http://www.regjeringen.no/nb/dep/hod/dok/regpubl/stmeld/2012-2013/meld-st-3420122013.html?id=723818

Resultat frå ulykkesførbyggaende arbeidet i Harstad

- Børge Ytterstad har dokumentert følgande resultat:
- Brannskader blant barn under 5 år busett i Harstad vart redusert med 53% (aktiv intervenering lokalt var viktig)
- Trafikkskader for alle aldersgrupper er redusert med 27% i samme periode.
- Bruddskader (fallfrakturer) blant hjemmeboende eldre over 65 år er redusert med 26% i samme periode.
- Voldstilfellene blei redusert med meir enn 50%

Meir om resultat og tiltak i Dagens medisin:
http://www.dagensmedisin.no/nyheter/ildsjel-halverte-brannskadene/

http://www.harstad.kommune.no/trygge-lokalsamfunn.177704.no.html
Kontakt Harstad kommune v/Solveig Rostøl Bakken for meir informasjon:
solveig.rostol.bakken@harstad.kommune.no

Forsking på brannskader i Bergen:
http://tidsskriftet.no/article/2061504

Skadeforebyggende forum
STRATEGI 2011–2015
KUNNSKAP • KOORDINERING • KLOKSKAP
DET
ER ET
POTENSIAL
PÅ FLERE OMRÅDER
FOR Å
FOREBYGGE MER
OG REPARERE
MINDRE
Skadeforebyggende forum
1 / 8

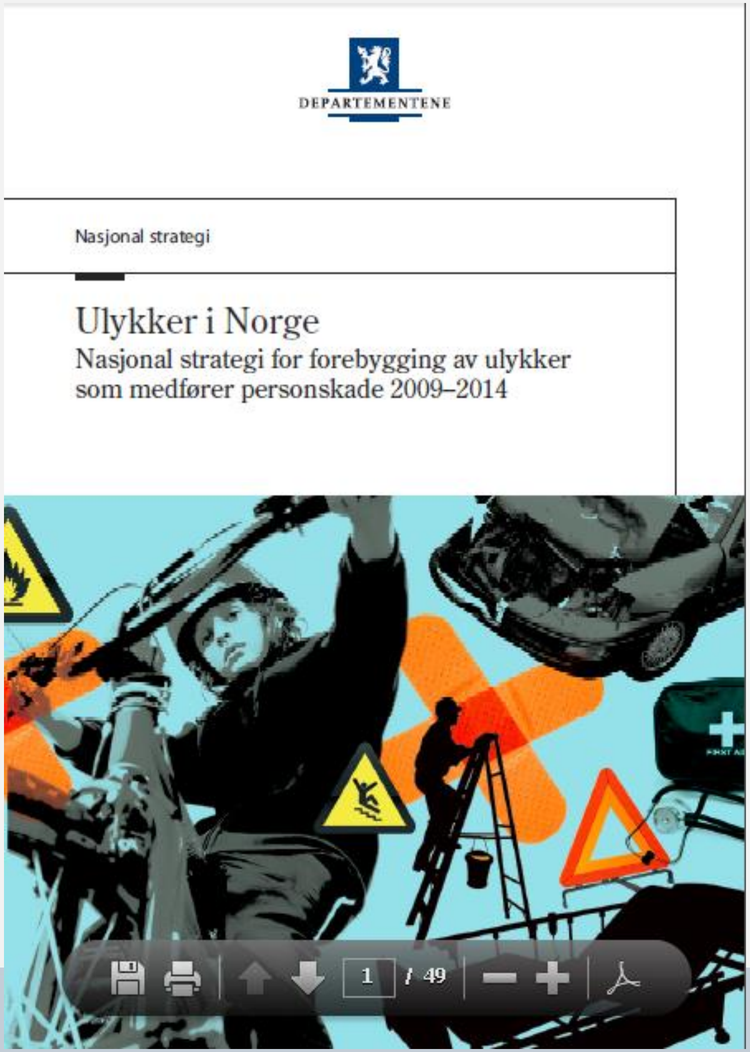
DEPARTEMENTENE
Nasjonal strategi
Ulykker i Norge
Nasjonal strategi for forebygging av ulykker som medfører personskade 2009–2014
1 / 49

ELDRE OG RISIKO

- Fallulykker er eit vanleg og alvorleg problem for eldre personar. Kvart år fell om lag ein tredjedel av eldre over 65 år, og kvar andre person over 80 år fell kvart år.
- Etter eit fall aukar risiko for nye fall og reduksjon av livskvalitet
- Mange eldre opplever seg einsame
-
- Auke i sjølvmord hos dei over 70 år
- Vold i nære relasjoner rammer også eldre
- **Korleis fange opp eldre som er i risiko?**

Førebygge og fremme helse meir?

Reparere mindre?

SOGN OG FJORDANE FYLKESKOMMUNE

Din kommune kan bli eit Trygt lokalsamfunn

Trygge lokalsamfunn set innbyggerne sin tryggleik og sikkerhet i fokus. Dei arbeider tverrsektorielt for å sikre at ulike perspektiv blir høyrt, og etablerer langsiktige, bærekraftige løysningea. De setter klokskap i system.

http://www.skafor.org/no/Hoved/Trygge-lokalsamfunn/Retningslinjer-for-Trygge-lokalsamfunn/

SOGN OG FJORDANE
FYLKESKOMMUNE

Trygge lokalsamfunn (Safe Communities) har seks retningsgivande kriterie:

1. Ein organisasjon basert på samarbeid og samordning styrt av ei tverrsektoriell gruppe som skal fremje sikkerhet lokalsamfunnet. Arbeidet skal vere forankra i kommuneleiinga
2. Eit langsiktig program som dekker ulike aldersgrupper og arenaer
3. Særskilde aktivitetar retta mot spesifikke høgrisikogrupper og sårbare grupper
4. Kartlegging av ulykke – og årsaksmønster
5. Evalueringsordningar for lokale tiltak og prosjekt
6. Aktiv deltaking i nasjonalt nettverk

A SAFE COMMUNITY